

QUÈ CAL SABER?

ELS NOMS DELS ÀCIDS ORGÀNICS

Els noms d'algunes molècules tenen orígens etimològics curiosos, com noms d'aliments o de certes substàncies conegudes des de l'antiguitat. En aquest número expliquem l'origen dels noms d'uns quants **àcids orgànics**, alguns dels quals estan implicats en el **cicle dels àcids tricarboxílics** (també anomenat **cicle de Krebs** —en honor d'un dels seus descobridors, Hans Adolf Krebs— o **cicle de l'àcid cítric**).

L'adjectiu que serveix per a designar l'**àcid acètic**, conegut des de l'antiguitat perquè és present en el **vinagre**, deriva del llatí *acetum*, que vol dir precisament això: **vinagre**.

El fet que el mot **àcid** tingui el mateix origen etimològic (*acetum*) revela la importància d'aquesta substància des de temps immemorials.

En el cas de l'**àcid fòrmic**, el més senzill de tots els **àcids orgànics**, l'adjectiu que el designa deriva de la paraula **formiga**, perquè es troba en abundància en les secrecions àcides del tub digestiu d'aquests insectes, lloc on va ésser descobert inicialment. De fet, el primer mètode utilitzat per a obtenir aquest àcid era destil·lar un gran nombre de **formigues**.

Pel que fa a l'adjectiu de l'**àcid cítric**, aquest deriva de *citrus* ('llimona'). Aquest **àcid** es troba de manera abundant en els **cítrics**, especialment en la llimona, i és el que confereix el gust àcid a aquestes fruites (i no la **vitamina C** —o **àcid ascòrbic**—, com es creu de vegades).

Quant a l'**àcid màlic**, l'adjectiu té l'origen en el mot *malus*, que vol dir 'poma', i és en aquesta fruita on es va trobar per primer cop. En canvi, l'**àcid fumàric** es va trobar originàriament en plantes del gènere *Fumaria*, i d'aquí procedeix la denominació.

En l'**àcid succínic**, l'adjectiu prové del llatí *succinum*, equivalent de **ambre** (noteu que no es diu *àmbar), la **resina** (o **reïna**) fossilitzada que, de vegades, conté organismes com insectes voladors o bacteris també fossilitzats a dintre. Aquest **àcid** s'obtenia inicialment d'aquesta matèria primera.

Finalment, l'adjectiu que s'utilitza per a designar l'**àcid pirúvic** té un origen ben curiós: prové de la suma dels termes *pyr* i *uva*. *Pyr* és un mot grec que vol dir 'foc, cremar' i *uva* és un mot llatí que significa 'ràim'. És a dir, literalment vol dir, més o menys, 'cremar el ràim'. Si tenim en compte que el **piruvat** és el producte final de la **glicòlisi** (o **glucòlisi**), que és l'oxidació anaeròbica de la glucosa (recordeu que, en cremar una matèria, el que fem és oxidar-la ràpidament), i que el ràim és una de les fruites amb un contingut més abundant en sucres senzills, podem concloure que la denominació d'aquest **àcid** està molt ben trobada.